

POZNÁMKA NA OKRAJ JEDNEJ ÚVAHY¹

Ak odborný časopis systematicky upozorňuje filozofickú obec na každé nové vydané dielo, možno takéto úsilie len privítať a pochváliť, tým skôr, ak ide o práce klasikov marxizmu-leninizmu, ktoré sa sprístupňujú verejnosti v rodnom jazyku. Podávať informácie však predpokladá vecne správnu a presnú informovanosť. Nemožno to však napísať o recenznej úvahe Juraja Suchého, ktorá napriek pozitívnym momentom opiera sa o vecne nesprávne a nepresné údaje. Keby si bol autor osvojil potrebné informácie, nebolo by potrebné napísať túto poznámku.

Hneď v úvodnej vete autor píše, že „vydaním druhého zväzku *Vybraných spisov Marxa a Engelsa* dovŕšilo Vydavateľstvo Pravda významnú úlohu svojho edičného poslania pri sprístupnení prác klasikov marxizmu slovenskej verejnosti“. Stačilo by pozrieť sa na poslednú stránku publikácie a bolo by zrejme, že ide o druhé vydanie. Ak by bolo možné pokladať vydanie *Vybraných spisov* za v „podstate dovŕšenie vydania hlavných prác klasikov v špeciálnej edícii nakladateľstva“, stalo sa tak r. 1953, keď sa realizovalo prvé vydanie, a nie až r. 1971, ako uvádza autor. V skutočnosti bude nevyhnutné urobiť ešte rozsiahlu prácu, aby bolo možné napísať, že sa v podstate dovŕšilo vydanie hlavných prác klasikov marxizmu-leninizmu.

Autor úvahy žiada „edičnú činnosť v rámci Knížnice marxizmu-leninizmu nezatvárať, ale postupne rozširovať zoznam jej titulov o ďalšie práce... , ktoré majú zásadný význam pre každú národnú kultúru ako základné orientačné hodnoty jej socialistického vývinu“. S tým možno súhlasiť. Túto koncepciu chce uskutočňovať aj nakladateľstvo. To, čo v ďalšej časti úvahy však autor navrhuje sprístupniť slovenskej verejnosti, dokazuje, že autor nepozná *Prehľadnú bibliografiu diel K. Marxa, F. Engelsa a V. I. Lenina*, vydanú nakladateľstvom r. 1970, v ktorej sa uvádza, ktoré základné diela už vyšli v slovenskom preklade.

Marxove *Ekonomicko-filozofické rukopisy* z r. 1844, ktoré navrhuje autor vydať, boli už sprístupnené verejnosti dokonca v dvoch vydaniach (r. 1966 a 1970). Podobne výber z korešpondencie Marxa a Engelsa, ako aj Leninove *Filozofické zošity*, ktoré vyšli v náklade 13 000 kusov. Podľa nášho prehľadu všetky tieto publikácie sú ešte k dispozícii záujemcom v predajniach Slovenskej knihy. Treba len ľutovať, že sa nedostali do rúk autora recenznej úvahy.

Diela klasikov marxizmu-leninizmu začali na Slovensku systematicky vychádzať až po r. 1945. Vytvorením nakladateľstva KSS Pravda vytvorili sa organizačné i materiálne podmienky na realizovanie úlohy, aby každý náš občan mal možnosť vo svojom rodnom jazyku preštudovať všetko, čo tvorí základný fond klasickej marxisticko-leninskej literatúry. V prvom období po oslobodení vychádzali v edícii *Malá a Veľká knižnica marxizmu-leninizmu* niektoré základné diela Marxa, Engelsa a Lenina, v šesťdesiatych rokoch pokračovalo nakladateľstvo v tejto práci v edícii *Knížnica marxizmu-leninizmu*. Aj keď v minulých rokoch vyšli mnohé základné diela, je nevyhnutné urobiť ešte rozsiahlu prácu. V súčasnosti sa pripravuje na vydanie Marxov

¹ SUCHÝ, J.: Vybrané spisy Marxa a Engelsa v slovenčine. *Filozofia* 1, 1972, s. 71–72.

Náčrt ku kritike politickej ekonómie z rokov 1857—1858, známe prípravné práce *Gründrisse*, ktoré vyjdú v dvoch zväzkoch (v českom preklade vyšiel 1. zväzok minulého roku), bude potrebné sprístupniť i ďalšie Marxove a Engelseve rukopisy a niektoré dávnejšie vydané diela, ako napr. *Biedu filozofie*, pripraviť na nové vydanie. Diela, ktoré vyšli v päťdesiatych rokoch, keď sa len vytvárala základná slovenská terminológia marxistickej teórie, pôsobia dnes svojou odbornou úrovňou archaicky. Uvažujeme aj nad tým, ako postupne pripraviť na vydanie *Zobrané spisy Marxa a Engelsa*. Na realizovanie tejto úlohy máme materiálne, finančné i výrobné predpoklady. Na Slovensku je však nedostatok odborne vyspelých pracovníkov, ale po prekonaní tejto jedinej kádrovej prekážky bude možné aj spomenutý projekt edičnej činnosti realizovať.

Pokiaľ ide o vydanie diela V. I. Lenina, je situácia na Slovensku podstatne lepšia. Všetky základné diela už vyšli samostatne. Okrem toho vyšli *Vybrané spisy V. I. Lenina* v slovenčine, najprv dvojzväzkový výber (r. 1951—52) a potom rozšírený trojzväzkový výber (r. 1966), ktoré sú v podstate rozobrané. V budúcom roku nakladateľstvo Pravda a pražské nakladateľstvo Svoboda mieni vydať 5-zväzkový výber, ktorý bude obsahovať všetky základné teoretické práce V. I. Lenina, ako aj jeho práce so vzťahom k nášmu robotníckemu hnutiu a ideovo-teoretickým otázkam, ktoré rieši komunistická strana v súčasnosti.

Na Slovensku sa podľa uznesenia Sekretariátu ÚV KSČ od r. 1951 realizuje vydanie *Zobraných spisov V. I. Lenina* podľa 4. ruského vydania, ktoré Ústav marxizmu-leninizmu v Moskve postupne rozšíril na 45 zväzkov. Toto vydanie sa skončí v tomto roku, keď vyjdú 40., 44. a 45. zväzok. Tu sme sa značne oneskorili, keďže v rokoch vzrastajúcej krízy dokonca nevyšli ani dávnejšie plánované zväzky.

Dnes sa robia nevyhnutné organizačné, materiálne i kádrové prípravy, aby sa v rokoch 1976—1985 na Slovensku realizovalo už skôr prijaté uznesenie Sekretariátu ÚV KSČ o vydaní celého Leninovho diela podľa doplneného nového úplného 5. vydania, ktoré začína v Moskve vychádzať v tomto roku. Ide o komplexne spracované ruské vydanie s rozsiahlym vedeckým aparátom.

Až keď sa urobí táto rozsiahla práca, bude možné povedať, že sa splnila úloha, ktorú r. 1924 napísal v predhovore k Engelsovým *Zásadám komunizmu* neznámy editor takto: „Našou povinnosťou bude, aby sme postupne vydali všetky diela Marxa, Engelsa, Lenina, aby súdruhovia mali príležitosť vo svojej materčine poznávať zásady komunizmu, jeho taktiky...“

Eugen Hanisko